

Järjestöt ja hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen

Nico Vehmas, johtava erityisasiantuntija
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

10

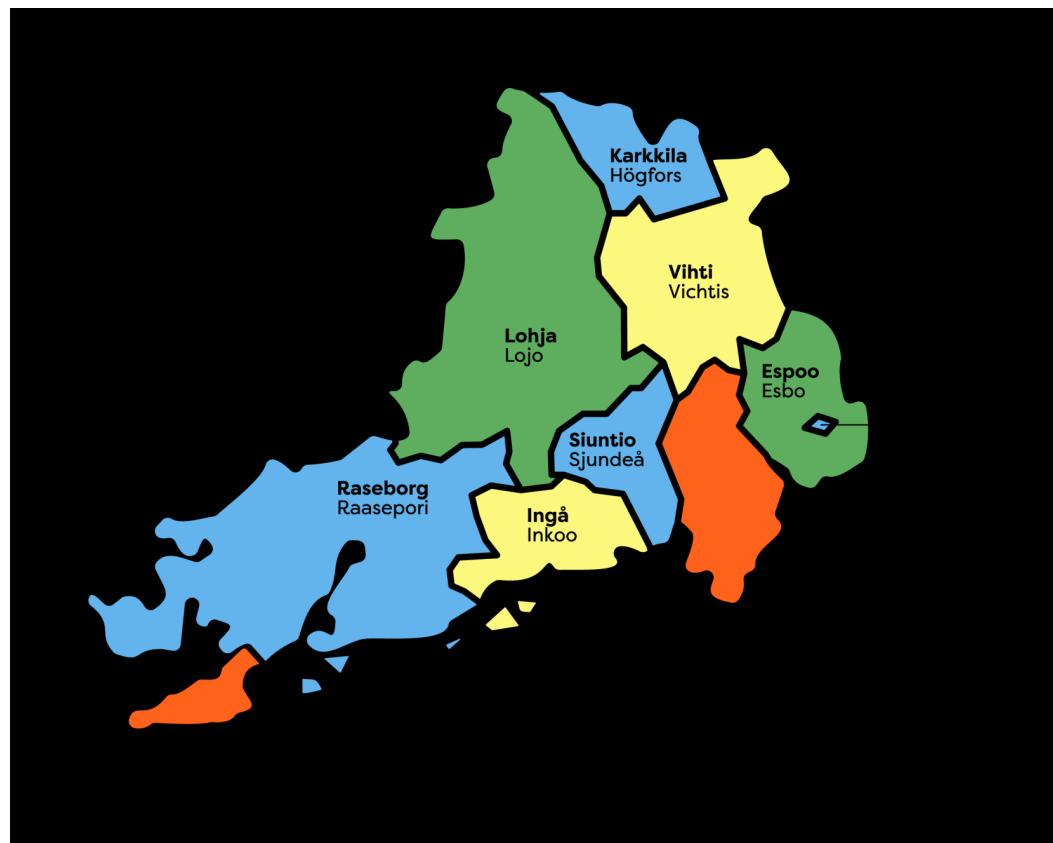
kuntaa + pelastuslaitos

470 000

asukasta

9 000

työntekijää

Kolmanneksi suurin hyvinvointialue

Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi suurempia. Näiden lisäksi palveluja järjestää Helsingin kaupunki.

Suomi pienoiskoossa

kaupunkikeskuksia,
maaseutua, erämaata,
150 km rantaviivaa

73 %

suomenkielisiä

12 %

ruotsinkielisiä

15 %

muun kielisiä

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

ERITYISPIIRTEITÄ

MAANTIETEELLINEN VAIHTELUUS

Kaupunkikeskuksista ja maaseudusta erämaahan ja merenrantaan. Palveluiden yhdenvertaisessa saatavuudessa alueellista vaihtelua.

VÄESTÖRAKENTEEN EPÄTASAISUUS

Väestönkasvussa ja ikärakenteessa merkittäviä alueellisia eroja. Merkittävä osa sote-henkilöstöstä eläköityy vuoteen 2028 mennessä.

ÄIDINKIELTEN JA KULTTUURIEN MONINAISUUS

Ruotsin- (12%) ja vieraskielisen (15%) väestön osuus huomattava. Vieraskielisten määrä kasvaa ja palvelutarpeet moninaistuvat.

PALVELUNÄKÖKULMIA

MATALAMPI SAIRASTAVUUS

Länsi-Uudenmaan alueella sairastavuus on muuhun Suomeen verrattuna matalampaa. Perusterveydenhuollon palveluiden kysyntä on keskimäärin matalampaa kuin koko Suomessa.

PALVELUPROSESSIN KEHITTÄMINEN

Palveluketjuja ja hoitopolkuja edelleen sujuvoittamalla voidaan parantaa nykyisestä palvelujen oikea-aikaisuutta sekä kustannusvaikuttavuutta.

MIELENTERVEYSPALVELUIDEN KYSYNNÄN ODOTETAAN KASVAVAN ENITEN

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden asiakasmäärässä ennustetaan suurinta kasvua (n. 6%) 2030 mennessä.

TALOUSNÄKÖKULMIA

HYVINVOINTIALUEEN RAHOITUS V. 2023

1 637,2 milj.*

*Lähde: [Kuntien ja hyvinvointialueiden rahoituslaskelmat](#) | [Soteuudistus](#)

Alueen väestönkasvun ennustetaan nostavan palveluiden kustannuksia

~7 %

vuoteen 2030 mennessä.

KUSTANNUSTASO KORKEAMPI

Tarvevakioidut sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannukset ovat Länsi-Uudellamaalla (psl. Karkkila) yli maan keskiarvon. Erikoissairaanhoidon kulut suurin asukaskohtainen palvelunettokustannus.

PALVELUIDEN TUOTANTOTAPOJEN EROT

Monien palveluiden nykyinen järjestämistapa vaatii erityistä huomiota kustannusrakenteen ja vaikuttavuuden näkökulmasta.

SIRPALEINEN TIETOJÄRJESTELMÄKENTTÄ

ICT-järjestelmien määrä on laaja ja vaatii yhtenäistämistä. Digitalisaatiota hyödynnetään sote-palveluissa vaihtelevasti.

PALVELUVERKON KIINTEISTÖJEN VUOKRAKULUT

Arvioidut kiinteistöjen huoltokustannusten arvioidaan olevan n. 75M€ vuodessa (valmistelun aikainen arvio).

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelun erityispiirteet

Valmistelu aloitettu lähes tyhjältä pöydältä

Suurin hyvinvointialue, joka ei perustu jo olemassa olevaan organisaatioon. Sen vuoksi alueelle on rakennettava hallinnolliset ratkaisut sekä perustietotekniikkapalvelut liki puhtaalta pöydältä.

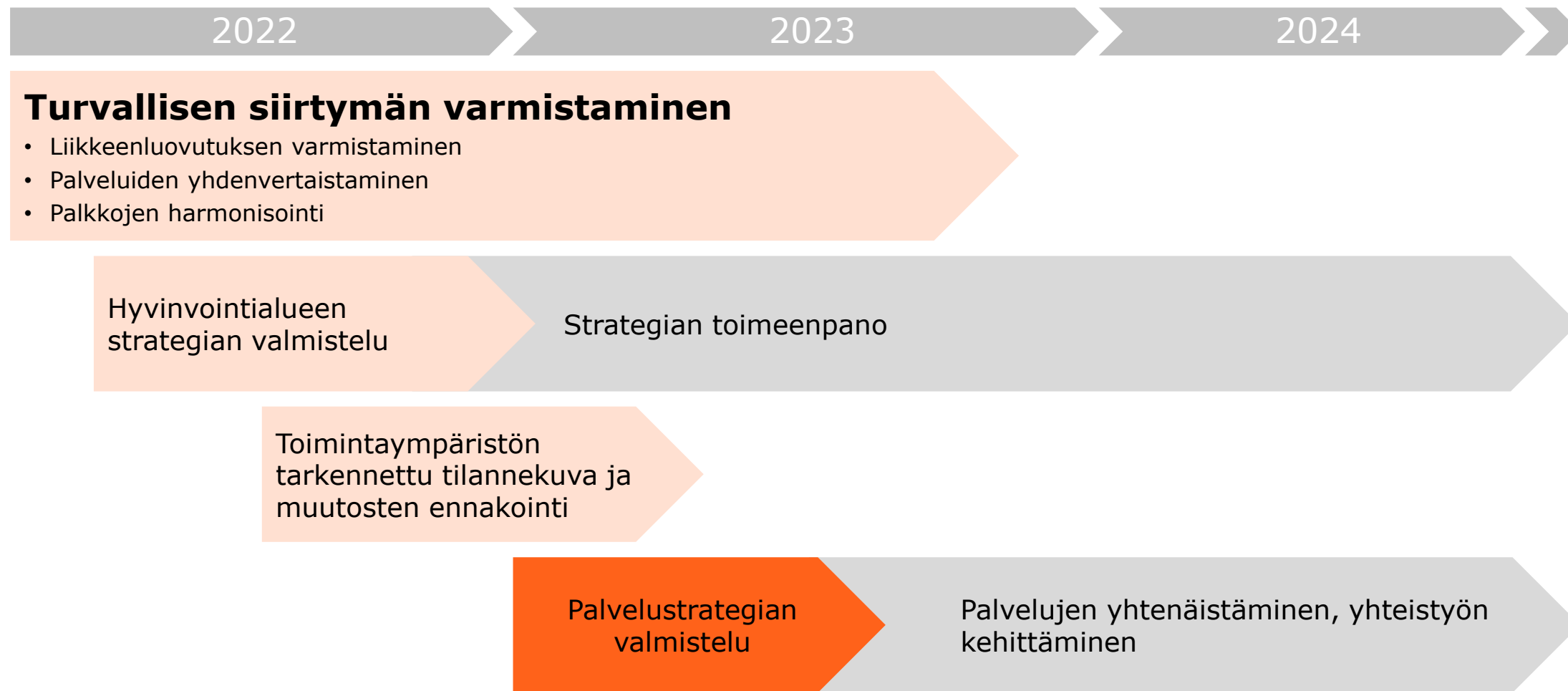
Alueen pirstaleisuus lisää valmistelun vaikeuskerrointa

10 toimivaa ja itsenäistä organisaatiota tulee yhdistää - toimintakulttuurit erilaisia. Esimerkiksi potilastietojärjestelmien osalta vaatii erityistä huomiota.

Uudenmaan erillisratkaisussa turvattava uudistuminen ja hyvinvointialueiden talouden tasapaino

Uudenmaan erillisratkaisussa kiteytyy hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän saumaton ja uudenlainen yhteistyö asiakasrajapinnassa. Vain tätä kautta uudistuksen tavoitteiden on mahdollista toteutua.

Hyvinvointialueen strategia rakentuu pidemmällä aikavälillä, 2022-2023 keskeisintä turvallinen siirtymä

Järjestöjen rooli hyvinvointialueella

- Järjestöt säilyttävät asemansa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella tärkeänä yhteistyökumppanina.
- Järjestöjen asema yhteisten asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvoinnin edistämisessä ei muutu siirryttäessä kunnista hyvinvointialueelle.
- Sosiaali-, terveys- ja pelastusalan järjestöjen mahdollisuudet tehdä yhteistyötä julkishallinnon kanssa yksinkertaistuvat ja laajanevat, kun kumppanin toiminta muuttuu paikallisesta alueelliseksi.

Minkälaisen toimintakentän hyvinvointialue tarjoaa järjestöille?

- Kuntien kanssa toimiessaan sosiaali-, terveys ja pelastusalan järjestöjen yhteistyö on saattanut olla melko hajanaista – yhteistyökuvioista on sovittu suoraan yksittäisten kuntien kanssa.
- Hyvinvointialueen tehtävänä on yhtenäistää alueen sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut. Yhtenäistämisen myötä järjestö voi tehdä yhteistyötä maantieteellisesti ja toiminnallisesti suurempien alueiden kanssa.
- Muissa aiheissa kaikki järjestöt voivat jatkaa yhteistyötä edelleen myös kuntien kanssa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja järjestöjen käytännön yhteistyöstä on vasta vähän kokemuksia

- SOSTE ry:n järjestöjen sote-muutostuki ja HyTe ry (verkostojärjestö) ovat olleet 3. sektorin edustajana mukana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmisteluvaiheissa rakenneuudistushankkeesta alkaen.
 - Ensimmäisenä on huolehdittu järjestöyhteistyön näkymisestä rakenteissa ja strategiassa sekä siirtymävaiheen ratkaisuista avustusten suhteen.
- Palvelujen yhtenäistäminen ja kehittäminen on pitkä prosessi joka ei ala välittömästi tammikuussa 2023. Suunnittelua on jatkettava yhdessä kaikkien alueen eri toimijoiden kesken.

Hyvinvointialueen ja järjestöjen yhteistyön kehittäminen

- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä on lakisääteistä (JärjestämisL 7§).
- Muiden hyvinvointialueiden joukossa myös Länsi-Uudellemaalle ollaan muodostamassa järjestöjen teemaverkostoja sekä järjestöneuvottelukuntaa. Näiden toimintamallien kehittämisestä vastaa 3. sektori, mutta niiden kehittämisessä tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen ja kuntien kanssa.
- Hyvinvointialueet ovat saaneet RRP-rahoitusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansalliseen palvelukonseptin ja alueellisten palvelutarjottimien kehittämistä varten (2022, 2023-2025 [Lähde](#)). Tässä projektissa 3. sektorilla ja kunnilla on merkittävä rooli.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden tietojohdamisen kehittäminen hyvinvointialueen ja järjestöjen yhteistyönä

- Hyvinvointialue saa paljon tietoa järjestämistään sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluista. Tehokkaan tietojohdamisen kannalta tämä tieto ei kuitenkaan ole yksin riittävää.
- Sekä hyvinvointialue että kunnat hyötyisivät 3.sektorin tuottamasta hiljaisesta tiedosta (esim. huono-osaisuuteen liittyvät ilmiöt, aukot palveluverkossa), joita on tarpeen käyttää hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden johtamisessa.
- Tämän takia tietojen vaihto ja säännöllinen keskusteleminen palveluiden kehittämisestä mm. syrjäytymisen ehkäisemisessä on äärimmäisen tärkeää. Tätä yhteistyötä pyritään kehittämään jatkossa mm. lakisäateisten vuosineuvottelujen muodossa.

Hyvinvointialue tarjoaa järjestöille rahoitusta

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 7§:ssä todetaan, että kunnan ja hyvinvointialueen on edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.
- Avustukset ovat yksi keino toimintaedellytysten edistämisessä.
- Järjestöjen toiminta pyritään turvaamaan myös vuodelle 2023, jolloin hyvinvointialueiden toiminta vasta käynnistyy.
- Tällä hetkellä hyvinvointialueiden rahoitustilanne on haastava.

Ruotsinkieliset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut

- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle on annettu erityistehtävä tukea ruotsinkielisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittämistä koko maassa (33 § järjestämislaki).
- STM on myöntänyt projektirahoituksen tähän kansalliseen tehtävään. Siihen kuuluu niin tutkimus, kehittäminen, innovaatiotoiminta kuin osaaminen/koulutus (TKIO).
- Projektissa on tavoitteena saada eri toimijat, kuten hyvinvointialueet, järjestöt sekä koulutus- ja tutkimuskenttä kohtaamaan ja keskustelemaan.

Miten järjestöt voivat auttaa turvallisessa siirtymässä (vuodenvaihte)?

- Hyvinvointialueelle siirryttäessä asukkaiden tiedontarve on kova. Tärkeää on, että tieto muutoksista tavoittaa jokaisen, riippumatta siitä, hyödyntääkö sähköisiä kanavia vai ei.
- Tiedotamme asukkaita eri kanavissa. Tämän ohella erityisen tärkeää on muissa kuin hyvinvointialueen omissa kanavissa välittyvä tieto.
- Tiedotamme muutoksista myös muita alueemme toimijoita.
- Oleellisin muutosviesti asukkaalle on, että palveluita saa vuodenvaihteen jälkeen lähtökohtaisesti samasta paikasta kuin aiemminkin.

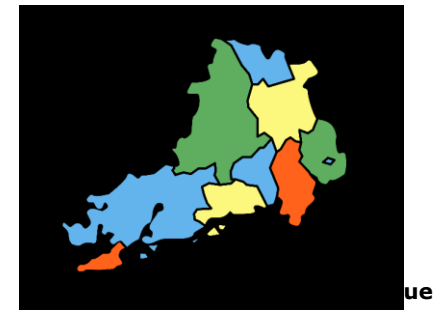

Kiitos!

Twitter: [@LUhyvinvointi](https://twitter.com/LUhyvinvointi)

Facebook: [@LansiUudenmaanHyvinvointialue](https://www.facebook.com/LansiUudenmaanHyvinvointialue)

Verkkosivut: www.lu-palvelut.fi/hyvinvointialue

Västra Nylands välfärdsområde